

Interpellationssvar - Alla vill komma hem

Lotta Back (V) har ställt en interpellation till Tomas Borin (VfP), regionråd med särskilt ansvar för personalfrågor.

Interpellationen innehåller följande frågor:

1. Har du själv tagit kontakt med ambulansverksamheten i Sörmland sedan händelsen? När och i så fall på vilket sätt?
2. Anser du att arbetsmiljön är säker för ambulanspersonal i Sörmland?
3. Det finns inte lagstöd i att ”få så kallade flaggade uttryckningar”, ser du några andra sätt som vi i Sörmland kan skärpa ambulanspersonalens säkerhet mot idag?
4. Vilka kontakter har du tagit för att påverka regeringen att ändra lagen och tillåta så kallad flaggade uttryckningar?

Svaret lyder enligt följande:

1. Onsdagen den 1 oktober deltog jag vid ett studiebesök hos ambulansen i Nyköping som regionrådet Lars Lundqvist bokat in sedan tidigare. Det blev många och långa intressanta samtal kring medarbetarnas situation och syn på sitt arbete och sin arbetsmiljö, där givetvis den tragiska händelsen i Harmånger var ett av samtalsämnena. Medarbetarna, liksom många andra av oss, vill givetvis ha en så kallad flaggning vid uttryckning.

I Sörmland har vi egen larmcentral där många larmmottagare själva har arbetat i verksamheten och har kännedom om vad arbetet ute hos patient innebär. De värderar samtalet och strävar efter att fånga upp varningssignaler. De kan i bästa fall ge viss varnande förhandsinformation till ambulansbesättningen. De larmar även polis vid behov. Medarbetarna ser även fram mot en förestående uppdatering av ambulansjournalssystemet Paratus, vilket kommer göra det möjligt att plocka fram tidigare ambulansjournaler på aktuell person, och genom detta uppmärksammas på eventuella faror i samband med patientmötet.

Även om dessa faktorer är till fördel för våra medarbetare så är det givetvis betydligt mindre effektivt än en flaggning från polisen.

Både enhetschef och medarbetare berättar att om indikationer finns på riskfyllda situationer så stannar ambulans före framkomsten för att invänta polis. Det spelar ingen roll om det är larmcentral, polis eller enskild medarbetare i ambulansbesättning som påtalar risk för patientkontakt. Om någon av dessa upplever att fara föreligger så väntar ambulans in polis.

Utöver detta möte har jag efter händelsen samtalat mycket med två partikamrater som arbetar inom ambulansen.

Jag och mina rådskollegor samtalade också med hälso- och sjukvårdsdirektör Magnus Johansson under ett möte måndagen den 22 september. Då talade vi om händelsen i Harmånger och ambulansverksamheten i vår region.

2. Både ja och nej. Jag säger ja - att den är säker så långt det är möjligt. Och så svarar jag nej - arbetsmiljön blir aldrig helt säker. Arbetsmiljön för ambulanspersonal är mycket komplex då den ofta bedrivs i en miljö som inte kan kontrolleras. Det går helt enkelt inte att garantera att arbetsmiljön alltid är säker. Till exempel kan farliga trafiksituationer uppstå vid arbete kring trafikolyckor. Även vid andra olyckor kan det finnas riskfaktorer i den omgivande miljön.

Gällande hot och våld finns olika åtgärder för att minska riskerna för ambulanspersonalen även om det inte går att eliminera dem helt. Den egendrivna larmcentralen har ett stort ansvar i att identifiera risker för hot/våld redan i larmsamtalet och vidtaga åtgärder därefter.

Ambulanspersonalen har tillgång till nödlarm både på sig själva och i fordonet. Samverkan med polis ska ske vid uppdrag med misstanke om hot/våld. Ambulanspersonal kan under ett uppdrag låta bli att gå in i en situation som upplevs som otrygg, som stöd i dessa beslut finns en ambulanschef i beredskap dygnet runt.

Systematiskt arbetsmiljöarbete pågår alltid.

3. Ja, att vi har en fortsatt diskussion och samverkan med polismyndigheten för att höja säkerheten är ett sätt. Att bli uppmärksamman från larmcentralen på varningstecken i larmsamtalet är mycket viktigt. Att kunna se tidigare ambulansjournal vore önskvärt. Att se över nuvarande rutiner tillsammans med skyddsombuden är ytterligare ett bidrag i säkerhetsarbetet.

Ambulansen har en obligatorisk tvådagarsutbildning kallad POPP, vilket står för Prehospital Omvårdnad av Patienter med Psykisk ohälsa. Säkerställ att medarbetare verkligen gått eller går denna utbildning. Kursen är skapad av ambulansen i region Sörmland. Kursinnehållet fokuserar på begreppen psykisk ohälsa, psykiatriska tillstånd, bemötande och samtalsteknik samt riktlinjer och lagstiftning. Det ingår utbildning kring hot och våld, säkerhetstänk, samtalsteknik med kroppsspråk, till exempel hur man agerar lågaffektivt, scenarioträning med hot och våld, diskussioner kring lagstöd med mera.

Se över hur Region Sörmlands säkerhetsenhet kan höja utbildningsnivån inom hot och våld ytterligare. Polisanmäl alla situationer där medarbetare blir utsatt för hot/våld. Det är viktigt för att motverka normalisering av en destruktiv samhällsutveckling. Jag anser också att det är av stor betydelse att medarbetare skriver avvikelser på alla situationer rörande hot/våld för att synliggöra problemet.

Allt detta sammantaget ser jag som bidrag till en skärpt säkerhet för vår ambulanspersonal.

4. Jag har personligen inte tagit några kontakter för att påverka regeringen att ändra lagen och tillåta så kallade flaggade uttryckningar. Jag känner både trygghet och visshet kring att regeringen arbetar för fullt med denna mycket viktiga fråga även utan min medverkan.

Tidigare sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson (KD) gav i juni 2024 Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga, identifiera åtgärder och lämna förslag för att skapa en trygg arbetsmiljö för ambulanspersonal. Sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD) och regeringen arbetar nu med förslagen från denna kartläggning. Enligt vad Elisabet Lann sagt i media utesluter hon inte en lagändring, men vill också att man ska se över vilka möjligheter vi har att förbättra situationen redan idag.

Frågan är givetvis högaktuell med tanke på den tragiska händelsen i Harmånger, men frågan är på intet sätt ny. Den har till exempel lyfts av fackliga organisationer sedan lång tid tillbaka.

Riksdagsledamoten Alireza Akhondi (C) har också årligen sedan 2019 motionerat i riksdagen för flaggning av adresser för ambulans. Denna motion har avslagits årligen sedan 2019, men har nu på nytt lämnats in den andra oktober 2025.

Handläggare

Jesper Holmström Zenk
Demokrati- och utvecklingsstaben

Datum

2025-10-10

Dokumentnummer

RS-LED25-1898-3

Min personliga förhoppning är att regelverk kring detta kan förändras för att minska riskerna för ambulanspersonal och för att rädda liv.

Tomas Borin (VfP)

Regionråd med särskilt ansvar för personalfrågor